

Junaški časi

(Pravljica iz sedanje Španije)

Bila je zelo dobra mati, ki je imela sedem otrok in vsi so bili plavalasi, debelušni, zraven pa prizadevni in pridni.

Nenadno je zadivjala kruta vojna — z granatami, šrapneli in letali. Trda je bila za živila; pred trgovinami so stale cele množice ljudi in čakale, če bodo mogle kaj kupiti. Vseh sedem otrok se je postavilo v vrsto, da bi kupili olivnega olja v svoje steklenice, ki so se med seboj razlikovale samo po velikosti. Mati je imela največjo. Kupovali so tudi lečo, riž in kondenzirano mleko. In ker je bila mati zelo previdna, je vsak dan od vsega tega nekoliko spravila v jedilno shrambo za morebitne še slabše čase. V jedilni shrambi je bila vrsta kozarcev z vkuhanim sadjem, vrsta pločevink s kondenziranim mlekom in steklenic z oljem, škatle sladkorja, vrečice leče, riža in fižola.

Vojna je divjala tako dolgo, da se je zdelo, da je ne bo konec; zato je začelo primanjkovati živil. Mati je morala vsak dan jemati že od prihranjene zaloge. Vendar bi jim bili prihranki še dolgo časa zadostovali, toda mati je imela dobro srce in ni mislila samo nase, temveč smilila se ji je tudi soseda, ki je imela bolno dete; podarila ji je vse kondenzirano mleko.

Potem je slišala, da starka, ki je prej prodajala pražene mandlje, nima olja, in tako ji je dala najprej

eno steklenico, nato drugo in naposled vse. Kmalu je prišel bolehen človek prosit košček sladkorja, da bi si mogel osladiti čaj; dala mu je zavitek sladkorja ter mu rekla, naj spet pride, ko ga porabi.

Tako so se gubila živila iz jedilne shrambe, dokler ni ostalo ničesar. Ker pa je bila vojna čedalje strašnejša, so nastali prav hudi časi, tako, da niso imeli kaj jesti. Zdajci se je mati obrnila na sosede, ki jim je prej tako nesebično pomagala, toda vsi so pred njo skrili ključje jedilnih shramb.

»Preveč vas je,« so godrnjali. »Ko bi bila samo ti, bi morda še . . . , ampak tile debeli otroci gotovo mnogo jedo in toliko mi danes ne moremo dati.«

Dobra žena se je s svojimi sedmerimi otroki vrnila domov. V kuhinji je začela luščiti zelen grah, ki ga je še dobila v trgovini za večerjo.

Grahova zrna so padala v ponev, pomešana s solzami žene, ki je mislila na usodo svojih otrok. In ko je tako vtaknila prst v strok, da bi izluščila zrno, so se zrna, ki jih je bilo ravno pet v stroku, nategnila in nastalo je iz njih pet plemčičev, čisto majčkenih, oblečenih v zeleno svilo. Postavili so se v vrsto in prijazno zrlji ženi v oči. Žena se je hudo prestrašila. Kako je bila nesrečna! Že tudi tale grah se je obračal proti njej! Toda ne: narobe! Teh pet zelenih plemčičev ji je reklo:

»Povej nam, česa potrebuješ. Mi ti to prinesemo.«

Mati se niti ni upala odgovoriti; toda brž se je spomnila na jedilno shrambo, ki jo je imela nekoč pol-

čičem. Trkljale so se in trkljale, slednjič pa se zvalile v prazne posode te dobre matere.

Tretji plemčič je odletel na repinčevem listu ter se spustil pred velik čebelnjak. Čebele so priletavale in odletavale. Zdjajci se je plemčič postavil prednje in jih ni pustil naprej.

»Moram govoriti z vami!« je klical. »Moram govoriti z vami!«

In slednjič so se zbrale čebele pred panji in čakale, kaj jim bo povedal.

Zeleni plemčič je govoril:

»Treba je organizirati zaledje! Kako moreté tako neumno delati tukaj zase zaloge, medtem ko otroci hirajo zaradi nedostatka medu?«

Ves roj je zletel za plemčičem ter sedel na omaro te dobre žene. Le-ta je kmalu opazila, kako curlja skozi špranje med v prazne kozarce.

Četrty plemčič je letel z vetrom in prišel na posestvo, kjer so kokoši kokodakale druga čez drugo ter se prepirale za vsakega črva, ki so ga našle.

»Kakšno neumno vedenje pa je to?« je zakričal plemčič. »Mar ne veste, da uboga mati nima jajc za svoje otroke? Ne smete pozabljati, da je vojna in da je treba predvsem izpričevati državljsanske čednosti!«

Tega kokoši niso razumele, toda prav zato se jim je zdelo, da je to nekaj sijajnega, ter so vse brez godrnjanja ubogale in letele za plemčičem vse do dvorišča, kjer je živela dobra žena in njenih sedmero otrok.

no živil, in tedaj so se plemčiči, kakor da so brali njene misli, po vojaško okrenili in rekli:

»Ena, dve, ena, dve! ...«

In hop, hop, hop — so izginili skozi okno.

Prvi se je sam spustil po svetlobnem žarku, ki je prihajal z zvezde večernice, ter se napotil na oddaljeno polje, kjer so živeli njegovi prijatelji fižoli.

»Prijatelji!« je zaklical, in fižoli so takoj dvignili glave. »Prijatelji! Morate se žrtvovati za dobro ženo, ki je vse razdala, kar je imela. Živimo v junaških časih!«

Fižoli niso zahtevali niti pojavnila in so odšli za plemčičem. Nekateri so bili mladi, zeleni in mehki kakor maslo, drugi lepo pisani, beli, gladki, debeli in drobni. Vsi so padli na kupček v prazne škatle v jedilni shrambi.

Drugi plemčič se je dal vetru zagnati v skladišče, kjer so bile žene prijateljice leče; zlezal je na vrečo in zaklical:

»Takole ne sme biti več! Tu mora biti disciplina! Medtem ko otroci hirajo, se ve ne smete tukaj tako mirno zabavati!«

Povedal jim je še več drugih stvari, ki jih rajši nočemo ponavljati, dokler niso naposled vse leče vstale ter se začele trkljati za plem-

Peti plemčič jo je mahnil v hlev, kjer je mirno prežvekovala krava, da so ji kar sline tekle iz gobca.

»Prijatelj sem travniških zelišč in cvetlic.« ji je dejal, »in pri njih sem izvedel, da siromašna žena nima ne mleka, ne masla za svoje otroke, ker je prej pomagala dru-

gim in ni mislila nase. Če ti to tudi veš in čepiš tukaj kakor bedasta, da ti sline tečejo iz gobca, potem je videti, da nisi poštena krava in nisi vredna, da živiš v teh junaških časih.«

Krava je prežvekovala naprej, a vendar je stopila iz hleva ter korakala počasi za plemčičem, dokler nista prišla na travnik, ki je ležal za hišico dobre žene.

Odsihdob imajo polno shrambo medu in mleka... In ker je žena tako dobra, spet pomaga svojim sosedom, ki tudi že komaj čakajo, da bi se hudobna bratomorna vojna končala. Da bi se jim le kaj kmalu izpolnila ta vroča želja!

Odkod poznamo pirhe?

(Švicarska pripovedka)

V zgodnjem srednjem veku v švicarskih vaseh še niso poznali petelina in kokoši. Le malo dežel na svetu se je takrat lahko pobahalo, da imajo te živali, ki so prišle iz daljnega Vzhoda v Evropo. Kmetje so poznali takrat le jajčeca ptičev.

Nekega dne je prišla k revnemu mlinarju plemenita gospa, vojvodinja Rozalija, soproga vojvode iz Aymara, s svojima dvema otrokoma in služabnikom. Prosila je mlinarja, naj jim da prenočišče in naj jih ima nekaj časa pri sebi. Bežati so namreč morali pred nekim okrutnim neprijateljem in so ostali brez zaščite, ker je bil odšel aymarski vojvoda na križarsko vojno. Mlinar jih je gostoljubno sprejel pod svojo streho in jim odkazal stanovanje. Drugo jutro ga je prosila gospa za nekaj jajčec, da bi pripravila sebi in otrokoma jajčno jed za zajtrk. To-

da siromašni mlinar ji je moral priznati, da do tedaj še ni nihče v vasi videl kurjih jajc, kaj še, da bi vedel, kakšen okus imajo.

Čez več dni pa se je vrnil v mlinarjevo hišo služabnik, ki je potoval nekoliko dalje preko gorovja in prinesel s seboj kletko s petelinom in tremi kokošmi. Vsa vas se je zbrala in občudovala nepoznane, pisane živalce. Kokoši so pa legle jajca in pričele valiti. Piščeta, ki so se hranila z zrnjem na mlinarjevem dvorišču, so se množila, zrasla so in pričela sama leči jajca.

Ko je bila precejšnja množina jajc pri hiši, bilo je ravno o velikonočnem času, jih je dala gospa skuhati in jih je na velikonočno nedeljo rdeče, rumeno in modro poslikane podarila vsem otrokom tiste vasi, ki tako dobre jedi še nikdar niso jedli.

Tako je nastal v Švici običaj, ki se je razširil tudi drugam, da si namreč za veliko noč podarjajo otroci in odrasli pirhe pa tudi druga darila,